

TIRE GBIKIRU TE PĔLU U KORINTIGIBU KUA

Korintigiba PĔlu u tire te yorua u ka ben bikia dabinu wisi. Waati ye sɔɔ, Korinti ya sãawa wuu maro bakɔ Gerekiban tem sɔɔ. Romugiba ba tem mɛ mɔ, ma ba Korinti ye kua ben bera ye ba sokumɔ Akain wuu maro mi yen wirugii u wãa. Korintigibu ba sãawa tenkuba, ma ba tii sue yĕru ka deema ye ba mɔ ben wuu ge sɔɔn sɔ. Yen biru, bũu sãaru ka sakararu nu dam mɔ wuu ge sɔɔ.

Tire ten kpunaa

1. Tɔbiribu ka kĕĕ ni ba mwa Kirisi sɔɔ, wiru 1:1-9.
2. Karanabu Yesun yigberu sɔɔ, wiru 1:10n di sere wiru 4:21.
3. Kɔɔ mennabu ka suanabun gari, wiru 5:1n di sere wiru 7:40.
4. Naane dokeon tii mɔru, wiru 8:1n di sere wiru 11:1.
5. Nge mɛ ba koo ka sãaru ko Yesun yigberu sɔɔ, wiru 11:2n di sere wiru 14:40.
6. Seebu gɔrin din gari, wiru 15.
7. Kirɔba, wiru 16.

Tɔbiribu

¹⁻² Bɛɛ Gusunɔn yigberugibu, bɛɛ be i wãa Korintiɔ, bɛɛ be u soka i ka ko wigibu, ma u bɛɛ gɔsa u yii i n ka gbinne ka Kirisi Yesu, nɛ Pɔluwa, wi Gusunɔ u soka win kĕru sɔɔ n ka ko Yesu Kirisin gɔro, ka Sɔsiteni, besegii, sa bɛɛ tɔbura. Sa maa be kpuro tɔbura be ba Yinni Yesu Kirisin yĕsiru sokumɔ baama, wi u sãa ben Yinni ka besen Yinni. ³ Gusunɔ besen Baaba ka Yinni Yesu Kirisi bu bɛɛ durom kua kpa bu bɛɛ alafia wĕ.

Kĕĕ ni ba mwa Kirisi sɔɔ

⁴ Baadomma na ra n Gusunɔ siaramɔ bɛɛn sɔ, win durom saabu mɛ ba bɛɛ wɛ bɛɛ ka Kirisi Yesun gbɪnnaa sɔɔ. ⁵ Ba bɛɛ kua dukiagibu baayere sɔɔ, ka garin gerubu, ka yɛru kpuro, saa win min di. ⁶ Ya sɔɔsimɔ ma seeda ye na Kirisi diiya bɛɛn suunu sɔɔ ya n̄ kam kue. ⁷ I n̄ Hunden kɛru garu bie i n ka mara sere besen Yinni Yesu Kirisi u kurama. ⁸ Wiya u koo bɛɛ yɔre sere ka nɔrɔ, kpa i ka yɔra taare sariru sɔɔ tɔɔ tɛ sɔɔ u koo na. ⁹ Gusunɔ naanɛgiiwa, wi u bɛɛ soka i n ka nɔɔ tia sɔa ka win Bii Yesu Kirisi besen Yinni.

Karanabu Yesun yigberu sɔɔ

¹⁰ Na bɛɛ yiiremɔ nɛgibu, ka besen Yinni Yesu Kirisin yɪsiru, i de i n gari tee gerunamɔ, kpa karanabu bu ku raa du bɛɛn suunu sɔɔ. I de i n bwisiku teenu mɔ. ¹¹ Domi Kolowen tɔmbu ba man sɔɔwa ma sikirinɔsu wɔa bɛɛn suunu sɔɔ nɛgibu. ¹² Yeniwa na nua ma wini gerumɔ wiya Pɔlugii, kpa wini nɛɛ, wiya Apologii, kpa wini maa nɛɛ, wiya Sefagii, kpa goo u n mɔ, wiya Kirisigii. ¹³ Kirisi u sɔa yiru ro? Ba Pɔlu go dɔa bunanaru wɔllɔ bɛɛn sɔ? Nge ka Pɔlun yɪsira ba bɛɛ batemu kua?

¹⁴ Aawo, na Gusunɔ saabu kua ye na n̄ ka bɛɛn goo batemu kue ma n kun mɔ Kirisipu ka Gayusi. ¹⁵ Nge mɛya goo kun kpɛ u gere ma ba bɛɛ batemu kua ka nɛn yɪsiru. ¹⁶ Geema, na maa Setefanin yɛnugibu batemu kua. Be baasi na n̄ yɛ n̄ n̄ goo batemu koore. ¹⁷ Domi Kirisi kun man gɔre n ka batemu ko ma n kun mɔ n ka Labaari gean waasu ko, n n̄ maa mɔ ka gari yɛru, kpa Kirisin gɔɔ dɔa bunanaru wɔllɔn dam mu ku raa ko kam.

Kirisi sɔa Gusunɔn dam

ka Gusunɔn bwisi

¹⁸ Domi Kirisin gɔɔ dɔa bunanaru wɔllɔn gari, wiirara be ba kam mɔn mi, adama bɛɛɛ be sa faaba waamɔn mi, Gusunɔn dama. ¹⁹ Domi ba yorua ma Gusunɔ u nɛɛ,

“Kon laakarigibun laakari kam koosia,
kpa n bwisigibun bwisi kpeerasia.”

²⁰ Mana bwisigii wāa. Mana wooda yēro wāa. Mana saa yenin sikirinəsugiba wāa. Gusunə u n̄ handunian bwisi kue wiiraru?

²¹ Domi Gusunən bwisi sɔɔ u n̄ dere handuniagibu ba n̄n gie ka ben tiin bwisi. Yen s̄na n̄n wēre u ka t̄mbu faaba ko be ba n̄n naanɛ doke, ka win garin waasu yi ba tamaa wiiraru. ²² Geema, Yuuba ba yīrenu bikiamə, Gerekiba ba maa bwisi kasu. ²³ Adama bese sa Kirisin waasu m̄ wi ba kpare dāa bunanaru w̄llə, ye n̄ kua wiiraru t̄n tukobun mi ma ya dera Yuuba ba n̄ naanɛ doke. ²⁴ Adama be ba soka mi, b̄ n̄ s̄an na Yuuba n̄ kun m̄ t̄n tukobu, Kirisi kua Gusunən dam ka Gusunən bwisi. ²⁵ Domi Gusunən wiiraru ta t̄mbun bwisi kere, Gusunən dam sariru ta maa t̄mbun dam kere.

²⁶ N̄gibu i m̄erio nge m̄ ba ka b̄e soka. N̄ n̄ m̄ ma b̄en dabinu s̄a handunian bwisigibu n̄ kun m̄ yen damgibu n̄ kun m̄ sina bibu. ²⁷ Adama Gusunə u bu ḡsa be handuniagiba m̄era nge gari bakasu u ka bwisigibu sekuru doke, u maa handunian dam sarirugibu ḡsa u ka damgibu sekuru doke. ²⁸ Gusunə u maa bw̄ɛbw̄ɛbu ḡsa ka be ba ḡma ka be ba n̄ s̄a ḡanu handunia ye s̄ɔ u ka bu kawa mam mam be ba m̄era ḡanu. ²⁹ Kpa goo u ku raa ka woo kanɛ Gusunən wuswaaə, baa turo. ³⁰ Adama u dera i gbinne ka Yesu Kirisi ma u n̄n kua besen bwisi ka besen gem. Wi s̄ora sa maa d̄eraru ka yakiabu wa. ³¹ Yen s̄, “Wi u woo kanamə, u woo kanə Yinnin s̄,” nge m̄ ba yorua.

2

Ba Kirisin gari kparamə

wi ba kpare dāa bunanarə

¹ Nɛgibu, sanam mɛ na na bɛɛn mi na n̄ Gusunɔn gari kpare ka bwisi bɛkɛ gɛɛ n̄ kun mɛ ka nɔɔ dobu gabu. ² Domi na n̄ gɔru doke na n̄ gāa tukunu yɛ bɛɛn suunu sɔɔ ma n̄ kun mɔ Yesu Kirisi wi ba kpare dāa bunanaru wɔllɔ. ³ Na da bɛɛn mi ka dam sariru ka berum ka diiri bakabu. ⁴ Nɛn gari ka nɛn waasu kun sāa nɛn tiin bwisi n̄ kun mɛ nɛn nɔɔ dobu, adama n̄ sāawa Hunden dam ka win sɔɔsiru. ⁵ Kpa bɛɛn naanɛ dokebu bu ku ka yɔra tɔnun bwisi sɔɔ ma n̄ kun mɔ Gusunɔn dam sɔɔ.

Gusunɔn bwisin gari

⁶ Ka mɛ, bɛsɛ sa bwisi gɛɛn gari kparamɔ tɔn girobun suunu sɔɔ, yi yi kun sāa saa yenin bwisi, n̄ kun mɛ saa yenin wirugibun bwisi be ba kam kobu dɔɔ. ⁷ Adama Gusunɔn bwisi asirigiiya sa kparamɔ yi yi berua, yin sɔɔru Gusunɔ u kua saa toren di, su ka ko yiikogibu. ⁸ Saa yenin wirugibu ba n̄ yi tuba baa tɔn turo, domi b̄a n̄ daa yi tuban na, ba n̄ daa Yinni yiikogii kparemɔ dāa bunanarɔ. ⁹ Adama nge mɛ ba yorua,
 “Ye nɔni kun waare, ye swaa kun nɔɔre,
 ye ya n̄ maa duure tɔnun gɔru sɔɔ,
 yeya Gusunɔ u bu sɔɔru kua be ba n̄n kī.”

¹⁰ Ma u sun ye sɔɔsi saa win Hunden min di. Domi Hunde wi, u ra n̄ kpuro mɛera u n̄ ka yɛ, baa ye n̄ wāa Gusunɔn tii sɔɔ. ¹¹ Nge wara u tɔnun bwisikunu yɛ ma n̄ kun mɔ win tiin hunde ye ya wāa wi sɔɔ. Nge mɛya maa goo kun Gusunɔn bwisikunu yɛ ma n̄ kun mɔ win Hunde. ¹² Win Hunde wiya sa mwa, n̄ n̄ mɔ handunian hunde, kpa sa n̄ ka yɛ ye Gusunɔ u sun k̄a win durom sɔɔ. ¹³ Sa n̄ maa asiri ye tubusiamɔ ka gari yi yi wee tɔnun bwisin di, ma n̄ kun mɔ saa Gusunɔn Hunden min di, sa n̄ ka hunden gari bu sɔɔsimɔ be ba Hunde wi mɔ.

¹⁴ Handuniagii u n̄ Gusunɔn Hunden gari wuramɔ, domi wiirara yi sāa win mi. Yi n̄ kpɛ yi n̄n yeeri, domi

Hunden tiiwa u yi tubusiamə. ¹⁵ Wi u wāa ka Hunden baa, wiya gāanu kpuro ra yeeri, adama goo sari wi win gari ra yeeri.

¹⁶ “Domi wara u Yinnin bwisikunu yē.

Wara u nūn bwisi kēere.”

Goo sari. Adama besera sa Kirisin bwisikunu yē.

3

Gusunən səm kowobu

¹ Nēgibu na ñ kpīa na ka bēe gari kue nge mē na ra ko ka be ba wāa ka Hunden baa. Adama na ka bēe kuawa nge be ba wāa ka wasin baa, be ba sāa bii wēenu Kirisi sɔɔ. ² Boma na bēe wē, n ñ mɔ dīa daka, domi i ñ tura be ba koo dīa daka mwe, i ñ mam tura ka tē ³ yèn sō i wāa ka wasin baa gina. Domi sanam mē nisinu ka sikirinɔsu wāa bēen suunu sɔɔ, i ñ sɔɔsimɔ ma i wāa ka wasin baa? Bēen sanu sanusu kun sāa nge handuniagisu? ⁴ Domi bēen goo ù n gerumə wiya Pɔlugii, kpa goo u nēe wiya Apologii, i ñ sāa nge tən be ba tie?

⁵ Wara ra n Apolo. Nge wara ra n Pɔlu. Ba sāawa səm kowobu bèn min di i naane doke nge mē Yinni u ben baawure win sɔmburu wē. ⁶ Nena na duura, ma Apolo u nim yēka, adama Gusunəwa u kpēasiamə. ⁷ Ñ n men na, wi u duurumə ka wi u nim yēkamə ba ñ sāa gāanu, ma n kun mɔ Gusunə wi u kpēasiamə. ⁸ Duuro ka wi u nim yēkamə ba sāawa tia, ben baawure koo win are mwa nge mē win sɔmbura nē. ⁹ Domi bese Gusunəwa sa sɔmburu kuamme sannu. Bēe maa i sāawa win gberu.

I maa sāa win gani beki. ¹⁰ Durom mē Gusunə u man wēn saabu, nena na kpēekpēeku sura nge bani yēro, ma gaba banimə gen wəllə. Adama i de baawure u laakari ko nge mē u banisinamə. ¹¹ Domi goo kun kpē u maa kpēekpēeku gagu sura ma n kun mɔ ge ba sure, geya ga sāa Yesu Kirisi. ¹² Wi u bana kpēekpēeku gen wəllə ka

wura ka sii geesu, ka kpee kpikinu, wi u maa bana ka dāa ka taka n̄ɔ ka wīi, ¹³ baawuren s̄mbura koo s̄ɔsira domi siribun t̄ɔru ta koo tu terasia, ȳen s̄ɔ d̄ɔwa ta koo ka na kpa d̄ɔ wi, u baawuren s̄mburun dam m̄eri. ¹⁴ Wi u bana kp̄ekp̄eku gen w̄ll̄o ma win bana kun d̄ɔ mwaare, u koo are wa. ¹⁵ W̄in s̄mbura maa d̄ɔ mwaara, wiya u gbisira. Win tii u koo faaba wa, adama u ko n s̄awa nge wi u d̄ɔ soora u yara.

¹⁶ I ñ ȳe ma i s̄awa Gusun̄n w̄a yeru? I ñ ȳe ma win Hunde w̄a b̄e s̄ɔ? ¹⁷ Yen s̄ɔ, goo ù n Gusun̄n w̄a yeru sanku, Gusun̄n u koo ȳero sanku. Domi Gusun̄n w̄a yera d̄ere ta ka yii win s̄ɔ, b̄eya maa w̄a yee te.

¹⁸ I ku de goo u win tii n̄ni w̄ke. B̄en wi u tamaa u bwisi m̄ handunia ye s̄ɔ, u de u ko gari b̄k̄o kpa u bwisi gee wa u mwa. ¹⁹ Domi handunian bwisi s̄awa wiiraru Gusun̄n n̄ni s̄ɔ. Ba yorua, “U ra dewa bwisigibun tiin bwisi yi bu yina mwa.” ²⁰ Ba kpam yorua ba n̄e, “Yinni Gusun̄n u t̄mbun bwisikunu ȳe, u ȳe ma nu s̄awa kam dirum.” ²¹ Ñ n men na, goo u ku woo kana t̄nun s̄ɔ domi ḡanu kpuro b̄egina. ²² P̄olu ka Apolo ka Sefa ka handunia ka w̄aru ka ḡo ka ye n w̄a gis̄o ka ye n sisi sia, ye kpuro ya s̄awa b̄egia. ²³ B̄e maa Kirisigiba, Kiri maa s̄a Gusun̄gii.

4

Kirisin ḡarobu

¹ I de bu sun garisi Kirisin s̄m kowobu be Gusun̄n u win asirin gari n̄mu s̄ndia. ² Be ba maa ḡanu n̄mu s̄ndia n ween̄wa ba n s̄a naan̄gibu. ³ Adama ḡa piimuna nen mi, b̄e ù n man siri, ñ kun m̄e b̄a n man siri t̄mbun wuswaā. Ka gem na ñ nen tii siri. ⁴ Na ñ ḡanu ȳe n̄e s̄ɔ ye ya man taare w̄em̄o, adama n ñ m̄o ba man gem w̄e yen s̄ɔ. Domi Yinniwa s̄a nen siri kowo. ⁵ Yen s̄ɔ, i

ku ra maa gāanun siribu ko t̄õ te, tu sere na sere Yinni ù n tunuma. Wiya u koo kpuro yarama batumaɔ ye ya berua w̄okuru s̄o, kpa u t̄ambun ḡorusun bwisikunu s̄õsi. Sanam me s̄õra baawure u koo win siarabu n̄o Gusun̄n mi.

⁶ B̄een s̄õna, neɓibu, na gari yi kpuro weesina nge ne ka Apolo, kpa i ka gia besen min di nge me i ñ ko wooda sara ye ba yorua, b̄een goo u ku ka tii sua besen turon s̄õ kpa u n turo gema. ⁷ A tamaa goo nun meera a gabu san̄o kere? Mba a m̄o ye ba ñ nun k̄ã. M̄a a ȳe ba nun k̄ãwa, mba n kua a ka woo kanam̄o nge wi u ka tii wa.

⁸ I deba k̄o. I kua dukiagibu. I tamaa i bandu dii besen sariru. N ko n daa w̄era ù n bandu dii ka gem, kpa bes̄e ka b̄e sa n s̄ã ban diobu sannu. ⁹ Domi na lasabu kua ma Gusun̄o u sun aye d̄ãakuru w̄e, bes̄e ḡorobu, nge be ba taare w̄e bu go. Baawure handunia s̄o, w̄ollun ḡoradoba ka t̄ambu kpuro ba sun meera nge be ba dweebu dua. ¹⁰ Bes̄e sa s̄ã gari bakasu Kirisin s̄õ, adama b̄e i s̄ã bwisigibu Kirisi s̄o. Bes̄e sa ñ dam m̄o, b̄eya i dam m̄o. I kua atasiriba ma bes̄e sa kua b̄ere sariba. ¹¹ Sere n ka kua saa yeni s̄o ḡõra sun goowa ma nim n̄oru ga sun m̄o, sa w̄ã tereru, ba sun soom̄o, sa ñ maa w̄ã yeru garu m̄o. ¹² Ma sa hania m̄o sa ka besen n̄oma s̄amburu m̄o. B̄a n sun faara s̄õm̄o, sa ra n bu domaru kuammewa. B̄a n maa sun n̄oni s̄õm̄o, sa ra n temanewa. ¹³ B̄a n sun mem manim̄o, sa ra n suuru kanam̄owa. Sere ka t̄e ba sun meera nge weke ḡõri ka ḡãanu kpuron kubanu.

¹⁴ Na ñ yeni yorum̄o n ka b̄e sekuru doke adama n ka b̄e gerisiwa nge nen bii k̄inasibu. ¹⁵ Baa ù n baaba neruro dabinu m̄o Kirisi s̄o, i ñ tundo dabinu m̄o, domi nena na kua b̄een tundo Yesu Kirisi s̄o Labaari gean saabu. ¹⁶ Ñ n men na, na b̄e yiirem̄o i n da man saari. ¹⁷ Yen s̄õna na b̄e nen bii k̄inasi Tim̄ote ḡoria wi na naane s̄ã Yinni s̄o.

Wiya u koo bæe yaayasia nge me nen wāara sāa Kirisi sɔɔ, nge me na ra sɔɔsi baama Yesun yigbenu kpuro sɔɔ.

¹⁸ Tē wee, gaba tii suamɔ nge na ñ maa sisi bæen mi.

¹⁹ Adama ñ n sosi kon na bæen mi ñ n sāa Yinnin kīru. Kon maa be ba tii suamɔ min dam gia, n ñ mɔ ben gari tɔna.

²⁰ Domi Gusunɔn bandu ta ñ sɔɔsiramɔ gari gerubu sɔɔ, ma n kun mɔ dam sɔɔ me mu sɔmburu mɔ. ²¹ Mba i kī. N na ka bokuru? Nge ka kīru ka daa tæerugia.

5

Sekuru sariru Yesun yigberu sɔɔ

¹ Sa labadari gaa nua ba nɛɛ, sekuru sari kɔsuru gara wāa bæen suunu sɔɔ tɛn bweseru tɔn tukobun tii ba ñ kākɔ bu ko. Ba nɛɛ bæen turo u win tondon kurɔ kī. ² Ma i woo kanamɔ. N weenɛ i n nuki sankire, kpa i yēro wuna bæen suunu sɔɔn di wi u daa ye kua. ³ Baa ñ kun man waamɔ bæen suunu sɔɔ, nen hunde wāa mi. Na maa durɔ wi siri kɔ, wi u yenin bweseru kua, nge me kon daa nùn siri nà n wāa mi. ⁴ ñ n menna ka nen hunde sannu, ka Yinni Yesun yīsiru ka win dam, ⁵ i durɔ wi Setam nɔmu sɔndio, win wasi yi ka kam ko kpa win hunde yu faaba wa Yinni Yesun tɔɔ te sɔɔ.

⁶ Bæen woo kana bin bwesera kun wā. I ñ yē ma pēɛ seeyatia fiiko yeya ya ra pēɛ kpuro kukusie? ⁷ Tē, n weenɛ i pēɛ seeyatia tɔkɔru wuna kpa i ko nge pēɛ kpaɛ ye ya kun seeyatia mɔ, nge me i sāa. Domi ba Kirisi go kɔ wi u sāa besen Gɔɔ sararibun abɔru. ⁸ Ñ n men na, su tɔɔ bakaru di, n kun ka pēɛ seeyatia tɔkɔru ye n sāa kɔsa ka nuku kɔsuru, adama ka pēɛ ye ba kun kukusie, ye n sāa gem ka murafiti sariru.

⁹ Na bæe tireru yorua na nɛɛ, i ku ka kurɔ dama kowobu menna. ¹⁰ Na ñ ka handunia yen kurɔ dama kowobu yā, ka yen binegibu ka yen gbenɔbu ka be ba bũu sāmamɔ. Domi nà n ka be yā tilasi i ka yari handunian di. ¹¹ Na nɛɛwa

i ku ka goo menna wi ba sokumə kīnasi Yesu sɔɔ ù n sãa kurə dama kowo, ñ kun mɛ binɛgii, ñ kun mɛ bũu sãɔ, ñ kun mɛ atama gero, ñ kun mɛ tam nɔro, ñ kun mɛ taki dio. I ku mam dĩa gbɛɛru menna ka ben bweseru.

¹²⁻¹³ Domi Yesun yigberugiba n weene i siri. I tɔn kɔso wi wunɔ bɛɛn suunu sɔɔn di. N ñ nɛn baa n ka bu siri be ba ñ wãa Yesun yigberu sɔɔ. Gusunɔwa ben siribu mɔ.

6

Naane dokeobun sirinaa

¹ Bɛɛn goo ù n gari mɔ ka win winsim, u koo kãku u siribu da gem sarirugibun wuswaaɔ? Kpa n kun maa mɔ naane dokeobun mi? ² Bɛɛ i ñ yɛ ma naane dokeoba ba koo handunian tɔmbu siri? Ñ n bɛɛn na i ko handunia siri, yera i ñ kpɛ i gari piimunu siri? ³ I ñ yɛ ma bɛsɛra sa ko wɔllun gɔradoban siribu ko? Kaa ra sere gere handunia yenin gari? ⁴ Ñ n mɛn na, ñ n gari yin bweseru mɔ, i de be ba ñ gãanu ganu tura Yesun yigberu sɔɔ bu ko bɛɛn siri kowobu. ⁵ Na bɛɛ sɔɔmɔ bɛɛn sekura. Ka geema i ñ goo mɔ bɛɛn suunu sɔɔ win bwisi tura u ka win wɔnɔbun siribu ko? ⁶ Adama i mam siribu sokunamɔ gem sarirugibun wuswaaɔ.

⁷ Ì n gari mɔ bɛɛn suunu sɔɔ, munusewa mam mam. Mban sɔna i ñ toraru wuramɔ. Mban sɔna i ñ derimɔ bu bɛɛ taki di. ⁸ Adama bɛɛ i ra gabu tore, i ra gabu taki di, be ba mam sãa bɛɛn naane dokeosibu. ⁹ Bɛɛ, i ñ yɛ ma gem sarirugiba kun kpɛ bu ayeru wa ban te Gusunɔ u swii sɔɔ? I ku de bu bɛɛ nɔni wɔke. Kurə dama kowobu ka bũugibu, ka sakara kowobu ka be ba ka ben tɔn durɔsibu kpunamɔ ¹⁰ ka gbenɔbu ka binɛgibu ka tam nɔrobu ka tɔn yaako kowobu ka taki diobu ba ñ ayeru wasi ban te sɔɔ. ¹¹ Meya bɛɛn suunu sɔɔ gaba raa sãa. Adama ba bɛɛ wobura, ba bɛɛ dɛɛrasia ba yii, ba bɛɛ gem wɛ Yinni Yesu Kirisin yĩsirun sɔ, ka maa besen Gusunɔn Hunden sɔ.

*I Gusunɔ beere wɛɛyɔ**ka beɛn wasi*

¹² Ba ɛn man yinarimɔ n gɛanu kpuro ko. Adama n ɛn mɔ ni kpuro nu are mɔ. Ba ɛn man yinarimɔ n gɛanu kpuro ko adama na ɛn wuramɔ n ko gɛanu ganun yoo.

¹³ Dɛanu wɛawa nukurun sɔ, nukura maa wɛa dɛanun sɔ, ma Gusunɔ u koo ye yiru kpeesia. Adama wasi kun wɛa kurɔ damarun sɔ. Yi wɛawa Yinnin sɔ ma Yinni maa wɛa yin sɔ. ¹⁴ Gusunɔ wi u Yinni seesia, u koo maa sun seesia ka win dam.

¹⁵ Bɛɛ i ɛn yɛ ma beɛn wasi yi sɛawa Kirisin wasin kɛasi? ɛn n men na, kon Kirisin wasin kɛasi sua kpa n ka ko kurɔ tanɔn wasin kɛasi? Su ku wa mɛ! ¹⁶ I ɛn yɛ ma wi u ka kurɔ tanɔ menna, u kua wasi tee ka wi? Domi ba yorua, “Be yiru ba koo ko wasi tee.” ¹⁷ Adama wi u ka Yinni manina, u kua hunde tia ka wi.

¹⁸ I kurɔ damaru suurio. Toranu kpuro ni tɔnu u mɔ nu wɛawa wasin tɔwɔ, adama wi u kurɔ damaru mɔ win wasiya u toraru koosimɔ. ¹⁹ Nge i ɛn yɛ ma beɛn wasi sɛawa Hunde Dɛeron wɛa yeru wi u wɛa bɛɛ sɔɔ, wi Gusunɔ u bɛɛ kɛ? I ɛn tii mɔ. ²⁰ Domi ba bɛɛ dwawa geeru nɔru sari. Yen sɔ, i Gusunɔ beere wɛɛyɔ ka beɛn wasi.

7

Suanabun gari

¹ Tɛ gari yin tireru i man yorua, yiya na bɛɛ wisimɔ. N wɛ tɔn durɔ u ku kurɔ baba. ² Adama kurɔ damarun sɔ n weenɛ baawure u n win tiin kurɔ mɔ, kpa kurɔ baawure u n win tiin durɔ mɔ. ³ Kpa durɔ ka win kurɔ ba n wɛasine nge mɛ n weenɛ. ⁴ Domi kurɔn wasi yi ɛn sɛa win tiigii ma n kun mɔ win durɔgii. Nge meya maa durɔn wasi yi ɛn sɛa win tiigii ma n kun mɔ win kurɔgii. ⁵ I ku n da menane ma n kun mɔ saa fiiko sɔɔ ye i ko wuna beɛn laakari yu ka

wura kanaru sɔɔ mam mam. Adama yen biru i maa wureo i menna, kpa Setam u ku raa bɛɛ kəkiri bɛɛn tii nɛnubu sarirun sɔɔ.

⁶ Na ñ yeni gerumɔ nge tilasin baa, na gesi kanamɔwa.

⁷ N ko n man wɛre tɔmbu kpuro bà n sãa nge nɛn tii, adama baawurewa u win kɛrun baa mɔ saa Gusunɔn min di, winigirun baa, wiɔnɔgirun baa.

⁸ Adama na tantanɔbu ka gɔminibu sɔɔmɔ n ko n wɛra bà n wãa nge mɛ na ka wãa. ⁹ Adama bà kun kpɛ bu tii nɛnɛ, bu de bu kasuna bu ka suana, domi n buram bo bu suana n kere ba n kii kamgiru wãasi.

¹⁰⁻¹¹ Tɛ, be ba suana kɔ, beya na wooda yeni sɔɔmɔ. Kurɔ u ku raa win durɔ yina. Adama ù n yina, u sinɔ, u ku maa durɔ kpao sua, ñ kun mɛ u wuro win durɔ yinaro win mi. N ñ maa weenɛ durɔ u win kurɔ yina. Adama n ñ nɛ na bu wooda dokeammɛ, ma n kun mɔ Yinni.

¹² Be ba tie, beya na maa yeni sɔɔmɔ, n ñ mɔ Yinniwa u gerua. Naanɛ dokeo goo ù n kurɔ mɔ ma kurɔ wi, u ñ sãa naanɛ dokeo ma n kurɔ wi wɛre ba n ka wãasine, u ku raa nùn yina. ¹³ Kurɔ goo ù n maa durɔ mɔ ma durɔ wi, u ñ sãa naanɛ dokeo ma n durɔ wi wɛre ba n ka wãasine, u ku raa nùn yina. ¹⁴ Domi durɔ naanɛ doke sarirugii wi, ba nùn yii nɛnɛm win kurɔn sɔ. Mɛya ba maa kurɔ naanɛ doke sarirugii wi yii nɛnɛm win durɔn sɔ, ben bibu ba n ka yii nɛnɛm. Ma n kun mɛ, ba ko n sãa nge naanɛ doke sariba. ¹⁵ Adama naanɛ doke sarirugii wi, ù n doona, i nùn derio. Ñ n sãa mɛ, n ñ tilasi ba n ka wãasine domi Gusunɔ u sun sokawa sa n ka wãa alafia sɔɔ. ¹⁶ Domi wunɛ kurɔ n ñ wunɛ kaa n yɛ wunen durɔ ù n koo faaba wa. Wunɛ durɔ, n ñ wunɛ kaa n maa yɛ wunen kurɔ ù n koo faaba wa.

Wãa tɛn sɔ Yinni u bɛɛ soka

¹⁷ Ñ n men na, i de baawure u win wãaru di nge mɛ Gusunɔ u ka nùn soka ka durom mɛ Yinni u nùn kua.

Yeniwa na Yesun yigbenu kpuro yiiremā. ¹⁸ Ba goo bango kuawa Yinni u sere yēro soka? I ku yēron bango ye go. Ba ñ gina nùn bango kue Yinni ka nùn soka? I ku ra maa nùn bango kua. ¹⁹ Bango nge bango sariru, yen gaa kun sãa gãanu ganu, adama Gusunən garin mem nōɔba bu sãa gãanu. ²⁰ Kpa tōnu baawure u wa u yōra nge me u sãa ba ka nùn soka. ²¹ À n sãan na yoo ba ka nun soka, a ku yeni garisi. Adama bà n nun tii mōru wē a mō. ²² Domi yoo wi ba soka, u kua tii mōwō Yinni sō. Nge meya maa tii mōwō wi ba soka, yēro kua Kirisin yoo. ²³ Ba bεε dwa geeru nōru sari. Yen sō, i ku de i n maa sãa tōmbun yobu. ²⁴ Ñ n men na negibu, i de baawure u yōra Gusunō sō nge me u sãa ba ka sere nùn soka.

Wōndiaba ka gōminibun gari

²⁵ Tē ye n sãa wōndiabagia, na ñ gari gεε mō ye n sãa Yinnin wooda. Adama nge me Yinni u man wōnwōndu kua na ka kua naanegii, na bεε nen laakari sōwō.

²⁶ Na tamaa, saa yenin wahalan sō ma n ko n wēra tōn durō baawure u n wāa nge me u sãa. ²⁷ À n kurō mō, a ku ra swaa kasu i ka karana. À n maa wāa tantanaru sō, a ku kurō kasu. ²⁸ Adama à n kurō sua, a ñ tore. Wōndia ù n maa durō sua, u ñ tore. Adama be ba suana, ba ko n nōni swāaru mō ben wāaru sō. Na ñ maa kī n sãa me been mi.

²⁹ Negibu, ye na gerumō wee, saa kun maa dēu. Yen sō, saa tēn di wi u kurō mō, n weenε u n sãa nge u ñ kurō mō. ³⁰ Kpa wi u nuku sankiranu mō u ko nge u ñ mō. Wi u maa nuku dobu mō u koowo nge u ñ nuku dobu mō. Wi u maa dwemō, u koowo nge u ñ gãanu mō. ³¹ Wi u maa ka handunian dukia bukata mō u ku win laakari kpuro doke ye sō. Domi handunia yeni ya doonōwa mi.

³² Na ñ kī i n wurure. Wi u kun kurō mō, wiya ra n Yinnin gãanu kasu, ye n koo Yinni dore. ³³ Adama wi u kurō mō wiya ra n hania mō handunian gãanu sō u n

kasu ye n koo win kurɔ dore. ³⁴ Win laakari ra n bɔnu s̄awa. Kurɔ be ba ñ durɔbu mɔ ka wɔndiaba ba ra n Yinnin ḡānu kasu ba n ka s̄a d̄erobu wasi s̄ɔ ka hunde s̄ɔ. Adama wi u durɔ mɔ wiya ra n handunian ḡānu kasu ye n koo win durɔ dore.

³⁵ Na yeni gerumɔwa b̄een alafian s̄ɔ, n ñ mɔ n ka b̄een w̄āru s̄ēsiasia, adama n ka b̄e s̄ɔsiwa ye n ween̄e i ko, kpa i ka tii Yinni w̄e mam mam.

³⁶ Goo ù n bwisika u wa ma ye u win bii wɔndia kuamm̄e ya ñ b̄eer̄e mɔ, ma wɔndia wi, u ye, u de u ko nge m̄e u k̄i, u de bu n̄un kurɔ kpaaru sua. N ñ toraru. ³⁷ Adama wi u ȳra sim sim ma u ñ w̄a tilasi s̄ɔ ma u dam mɔ win ḡɔru k̄iru w̄oll̄o ù n n̄e, win bii wɔndia u ku durɔ sua, gea u bwisika. ³⁸ Nge m̄eya wi u dera ba win bii wɔndia kurɔ kpaaru sua u gea kua, adama wi u ñ dere ba n̄un sue, wiya kua n kere.

³⁹ Tɔn kurɔ u ko n ka win durɔ gbinn̄ewa win durɔn w̄ārun t̄ɔru kpuro s̄ɔ, adama durɔ wi, ù n gu, kurɔ wi, u tii mɔ u ka durɔ kpao sua wi u k̄i, ȳro u n gesi s̄a Yinnigii.

⁴⁰ Adama nen laakari s̄ɔ kurɔ wi, ù n tii deri ḡomini te s̄ɔ win nuku dobu koo kp̄a n kere. Na maa tamaa Gusun̄on Hundewa man yeni s̄ɔwa.

8

D̄i ni ba ka b̄u ȳkuru kua

¹ T̄e, ḡa ni ba ka b̄u ȳkuru kua, nin gari s̄ɔra na wura.

Geema, bese kpuro sa ȳru mɔ. Ȳra tii suabu mɔ, adama k̄ira ta ra t̄onu t̄āsisie. ² Goo ù n tamaa u ḡānu ȳ, u ñ ȳ gina nge m̄e n ween̄e u n ȳ. ³ Adama wi u Gusun̄o k̄i, Gusun̄o u ȳro ȳ.

⁴ T̄e d̄i ni ba ka b̄u ȳkuru kua, ameniwa nin dibun gari s̄a. Sa ȳ ma b̄u kun ḡānu handunia s̄ɔ. Sa maa

yē ma Gusunə turowa wāa. ⁵ Domi baa bà n gerumə būnu wāa wəllə ka temə, nge mε sa yē ma būu dabinu ka yinni dabinu nu wāa, ⁶ ka mε, besen mi, Gusunə turowa wāa. Wiya sāa Baaba wìn min di gāanu kpuro nu naamə. Win sōna sa maa wāa. Yinni turowa maa wāa. Wiya Yesu Kirisi wìn min di gāanu kpuro nu kooru. Win saabuwa sa maa wāaru mə.

⁷ Adama n n̄ təmbu kpuro ba yeni yē. Gabu be ba gina būu sāaru n̄ dəɲɛ mə, ba yaa ye temmə nge būu sāa dīanu, ma ben gōru dam sariruguu ga bu taare wēemə. ⁸ N n̄ mə dīana nu koo ka sun susi Gusunən mi. Sà kun di, n n̄ kəmiaru, sà n maa di, n n̄ turiru.

⁹ Adama i tii laakari koowo beɛn tii mə te, tu ku raa de be ba n̄ dam mə bu tora. ¹⁰ Domi wunε wi a yēru mə, ma a sō a dimə būu dirə, gōru dam sarirugii ù n nun wa mi, u n̄ koo wərugəru ko u ka būu sāa dīanu di? ¹¹ Kpa kīnasi wi, wìn sō Kirisi u gu, u kam ko wunen yērun saabu. ¹² Nge meya ì n beɛn berusebu torari ma i ben gōru dam sariruguu ge mεera mə, Kirisiwa i torari. ¹³ Yen sō, dīanu n̄ n̄ koo n̄n beruse torasia, na n̄ maa yaa temmə sere ka baadommaə, n ku ka n̄n beruse torasian sō.

9

Gəron yiiko ka win səmburu

¹ Na n̄ tii mə rə? Na n̄ sāa gəro? Na n̄ Yesu besen Yinni wa ro? Bεε i n̄ sāa n̄n nəman səmburu Yinni sə? ² Baa nà kun sāa gəro gabun mi, na sāa mε beɛn mi, domi beeya i sōsimə mā nε Yinnin gərowa.

³ Be ba kī bu man gari wēerisia, ye kon bu wisi wee. ⁴ Sa n̄ yiiko mə su ka di su maa ka nə? ⁵ Sa n̄ yiiko mə sa n̄ ka kurə naanε dokeo mə wi u koo sun yōsiri nge mε gərobu gabu ba mə ka Yinnin wəɲəbu, ka Sefa? ⁶ Nge nε ka Baanabasi tənawa sa n̄ yiiko mə su ka nəman səmburu deri? ⁷ Wara dəə tabu gberə ka win tiin gobi. Wara dāa

duurumə gberə kpa yēro kun sere nin binu dimə. Nge wara u naa gɔɔ kparamə ma u n̄ gen bom n̄rumə.

⁸ Na n̄ yeni gerumə ka t̄nun yiiko t̄na. N n̄ gari tee yi wooda ya gerumə? ⁹ Domi M̄wisin wooda s̄ə ba yorua, “I ku b̄een naa kinerun n̄ə b̄ake saa ye ta s̄amburu m̄ d̄ianu s̄ə.” Naan s̄na Gusunə u yeni gerua? ¹⁰ Nge b̄esen tiin s̄na u gari yi m̄. M̄ya b̄esen s̄na ba yorua domi n weene wuko u wuku ka ȳiȳəbu, kpa ḡə u ḡ u n b̄onu ȳiȳə. ¹¹ S̄a n hunden ḡānu duura b̄een suunu s̄ə, n̄ n men na ḡa bakana s̄a n wasin ḡānu ḡa b̄een mi? ¹² Gabu b̄a n yen yiiko m̄ b̄een mi, b̄ese maa ni. Sa n̄ bu kere?

Adama sa n̄ yiiko ye denda b̄e s̄ə. Ye kpuro s̄əra sa t̄eman̄, kpa su ku ra ka Kirisin Labaari gea swaa gan̄. ¹³ I n̄ ȳ ma be ba s̄amburu m̄ s̄a yerə ba ben d̄ianu waamə min di? Be ba maa ȳaku yeru k̄s̄u, ba ben b̄onu m̄ te s̄ə. ¹⁴ Nge m̄ya maa Yinni u yiire be ba Labaari gean waasu m̄ bu ben d̄ianu wa ye s̄ə.

¹⁵ Adama na n̄ yen gaa denda ḡa ni s̄ə. M̄ya na n̄ maa yeni yorumə bu ka man ye kuan s̄. Na k̄ru bo n gbi. Goo sari wi u koo man yinari n woo kana gari yinin s̄. ¹⁶ Domi n̄ weene n woo kana Labaari gean kparabun s̄. Tilasiwa ye, ya man s̄aw̄. N̄a kun yen waasu kue, wahala baka. ¹⁷ N̄a n ye kua ka k̄ru kon are mwa. N̄a kun maa k̄i na ka m̄, ka m̄, kon ye kowa domi ba man ȳ n̄mu s̄ndiawa. ¹⁸ N̄ n men na, mba nen are. Nen areya n ka Kirisin Labaari gea waasu ko n kun ka gobin baa kpa n ku nen yiiko kpuro dendi ye na m̄ Labaari gean kparabun s̄.

¹⁹ Baa n̄ n tii m̄ t̄ambu kpuron wuswaa na tii kua baawuren yoo kpa n ka t̄n dabiru gawama. ²⁰ Yuuban mi na kua nge Yuu n ka Yuuba gawama. Be ba maa wooda nasie, na kua ben turo, kpa n ka bu gawama baa m̄ nen tii na n̄ w̄a woodan n̄ma. ²¹ Be ba kun wooda m̄n mi,

na maa kua ben turo kpa n ka bu gawama. N ò mǎ ma na ò Gusunǎn wooda nasie, na Kirisin wooda nasie. ²² Dam sarirugibun mi na kua wi u kun dam mǎ kpa n ka dam sarirugii be gawama. Na kua nge mɛ baawure u sǎa ben gabu bu ka faaba waara, baa ò n mɛren na. ²³ Ye kpurowa na mǎ Labaari gean sǎ kpa na n ka bǎnu mǎ ye sǎ.

²⁴ I yɛ ma dukan garasa sǎ tǎmbu kpuro ba duki mǎwa adama tǎn turowa u koo yen are wa. Yen sǎ, i dukio nge mɛ i ko ka are wa. ²⁵ Wasi kasanugii baawure u ra n tii neniwa kpuro sǎ. Ba mǎ mɛ bu ka are wa yi yi sǎa wurusun furǎ * ge ga koo gbera gu dɛrura. Adama bɛsɛ sa mǎ su ka mwa ge ga kun kpeemǎ. ²⁶ Yen sǎna na duka mǎ dee dee na ò geririmǎ. Na sannamǎ, adama n ò mǎ nge wi u wom soomǎ. ²⁷ Na nen wasi nǎwia mǎ gem gem n ka yi kamia, kpa n ku ra ko wi ba koo gira nǎm dira nen tii sanam mɛ na sibu gabu waasu kua.

10

Bũu sǎarun kiro

¹ Nɛgibu na kǐ i n yɛ ma besen sikadoba kpuro ba wǎa guru wii ten * tǎbuǎ ma be kpuro ba sǎa nim wǎku gen † suunu sǎ ka naasu. ² Ma be kpuro ba kua Mǎwisin bwǎabu ka batɛmu gaa guru wii te sǎ ka nim wǎku ge sǎ. ³ Ma be kpuro ba dǎa teenu di ni nu na saa wǎllun di, ⁴ ma ba nim nǎruram tem nǎra mɛ Gusunǎ u bu wɛ, domi ba nim nǎrumǎwa saa kpee Hundegirun min di te ta bu swii biruǎ. Kirisiwa sǎa kpee te. ⁵ Adama Gusunǎ u ben dabiru go gbaburu sǎ yɛn sǎ ben daa ya ò nùn wɛre.

* ^{9:25} wurusun furǎ - Gera ba ra raa doke goon wirǎ yellu wi u garasa gaa sǎ wiru gbia. * ^{10:1} guru wii te - Ta sǎawa te ta Isireliba gbiiye sanam mɛ ba wǎa gbaburǎ. † ^{10:1} nim wǎku ge - Ga sǎawa nim wǎku ge ba mǎ Naa yari ge ga burana ba tǎbura ye ba yara Egibitin di.

⁶ Tē, yeya ya sāa yīreru besen sō kpa sa kun maa sāa kōsan kīrobu nge be. ⁷ Kpa i ku ra maa būu sā nge mē beonon gabu ba kua. Domi ba yorua, “Tōn be, ba sina ba di, ba nōra, ma ba seewa ba kom bereteke mō.” ⁸ Su ku ra maa kurō damaru ko nge mē ben gabu ba kua, ma ben nōrōbun suba yenda ita (23.000) ba kam kua sōo teerun sōo. ⁹ Su ku ra maa Yinni mēeri nge mē u nē, nge mē ben gabu ba kua, ma wēe bu go go. ¹⁰ Su ku maa wōki nge mē ben gabu ba kua, ma gōon gōrado u bu go.

¹¹ Yeya ya bu deema nge yīreru, ma ba ye yorua bu ka sun kirō ko, bese be sa wāa handunian tōo dāaki teni sōo. ¹² Yen sō, wi u tamaa u yō sim sim, u de u n tii se kpa u ku raa wōrumē. ¹³ I ñ laakari mēeribu gabu waare ma n kun mō bi tōmbu kpuro ba ra wa. Gusunō wi u sāa naanegii, u ñ derimō bu bēen laakari mēeri n kere ye i ko kpī i ka temana. Adama laakari mēeribu baabire sōo u ra maa yari yeru ko kpa i ka kpī i temana bi sōo.

¹⁴ Yen sō, kīnasibu, i būu sāaru suurio. ¹⁵ Na ka bēe gari mōwa nge laakarigibu. I de i lasabu ko ye na gerumō. ¹⁶ Sà n bōnu mō nōri domarugia ye sōo, ye sa ka Gusunō siaramō, sa ñ bōnu mō Kirisin yem sōo? Sà n pēe ye yabua, sa ñ bōnu mō Kirisin wasi sōo? ¹⁷ Pēe tia ya wāa. Baa sà n dabi, sa sāa wasi tee, domi bese kpuro sa bōnu mō pēe tia ye sōo.

¹⁸ I bu mēerio be ba mara Isireliba. Be ba yākunu dimō, ba ñ bōnu mō yāku yee te sōo? ¹⁹ Ñ n men na, mba na gerumō. Na gerumō ma yaa ye ba ka būu yākuru kua ya sāa gāanu? Būuwa sāa gāanu? ²⁰ Aawo. Adama na gerumō ma ye ba ka yākuru kua, būna ba ka yākuru kua, n ñ mō Gusunō. Na ñ maa kī i n bōnu mō ka būnu. ²¹ I ñ kpē i nō Yinnin nōra sōo kpa i maa nō būnun nōra sōo. I ñ kpē i di ye ya wāa Yinnin tabulu wōllō, kpa i maa di ye ya wāa būnun tabulu wōllō. ²² Sa kī su Yinnin nisinu

seeyawa? Sa nùn dam kere?

I kpuro koowo

i ka Gusunə beere wē

²³ Ba ñ tōnu yinarimə u gāanu kpuro ko, adama n ñ mə ni kpuro nu arufaani mə. Ba ñ tōnu yinarimə u gāanu kpuro ko adama n ñ mə ni kpuro nu tōnu tāsisiāmə. ²⁴ N ñ weene goo u win tiin arufaani kasu, ma n kun mə win winsimgia.

²⁵ Ye ba gesi daramə yaburə i dio, i ku gāanu bikia tii taare wēɛbun sō. ²⁶ Domi tem sāawa Yinni Gusunəgim, ka gāanu kpuro ni nu wāa me sə.

²⁷ Naane doke sarirugii ù n beɛ dim soka, ma i gōru doke i ka da, gāanu kpuro ye ba beɛ wē, i dio, i ku ra gāanu bikie tii taare wēɛbun sō. ²⁸⁻²⁹ Adama goo ù n beɛ sōwa u neɛ, yeniwa ba ka yākuru kua i ku di yēron gōrun sō wi u beɛ sōwa, n ñ mə been tiin gōrun sō.

Domi mban sōna kon de bu nen tii mōru siri goon gōrun sō. ³⁰ Nà n Gusunə siara ye na dimən sō, mban sōna na kon de bu maa nen kōsa gere ye sə.

³¹ Ñ n men na, ù n dimə ù n nōrumə, ñ kun me ù n gāanu ganu mə, i ye kpuro koowo i n ka Gusunə beere wēemə. ³² I ku ra Yuuba torasie ñ kun me Gerekiba ñ kun me Yesun yigberu te ta maa sāa Gusunəgiru. ³³ Nen tii na kookari mə n ka kpuro ko ye ya koo tambu kpuro dore, na kun nen tiin arufaani kasu ma n kun mə tən dabirugia, kpa bu ka faaba waara.

11

¹ I man saario nge me nen tii na Kirisi saarimə.

Tən kurən wii kpību

² Na beɛ siara ye i ra ka man yaaye kpuro sə, ye i maa ka sōsi te neni sim sim te na mwa na beɛ wē. ³ Adama na kī i n yē ma Kirisiwa tən durə baawuren wirugii, tən

durɔ maa sãa tɔn kurɔ baawuren wirugii, Gusunɔwa maa Kirisin wirugii. ⁴ Tɔn durɔ baawure wi u kanaru mɔ, ñ kun mɛ u Gusunɔn gari gerumɔ, ù n win wiru wukiri, u ñ win wirugii beere wɛɛmɔ. ⁵ Ma tɔn kurɔ baawure wi u kanaru mɔ, ñ kun mɛ u Gusunɔn gari gerumɔ, ù kun win wiru wukiri, u ñ win wirugii beere wɛɛmɔ. N sãawa nge ù n pɔru woka. ⁶ Tɔn kurɔ ù kun kɪ u yasa bɔke, n weene u seri bura. Adama ñ n sãan na sekuru u ka seri bura ñ kun mɛ u ka pɔru woka, u de u yasa bɔke. ⁷ N ñ weene tɔn durɔ u win wiru wukiri domi u sãawa Gusunɔn weenasii, u maa Gusunɔ beere wɛɛmɔ, adama tɔn kurɔ u tɔn durɔ beere wɛɛmɔ. ⁸ Domi tɔn durɔ kun yari tɔn kurɔn min di, tɔn kurɔwa yari tɔn durɔn min di. ⁹ Mɛya maa ba ñ tɔn durɔ taka kue tɔn kurɔn sɔ, tɔn kurɔwa ba kua tɔn durɔn sɔ. ¹⁰ Ñ n men na, wɔllun gɔradoban sɔ n weene tɔn kurɔ u yasa bɔke u n ka sɔɔsimɔ ma u goo wiru kpɪiye. ¹¹ Adama Yinni sɔɔ, n ñ koorɔ tɔn kurɔ u n wãa n kun ka tɔn durɔn baa. Mɛya maa tɔn durɔ u ñ kpɛ u n wãa n kun ka tɔn kurɔn baa. ¹² Domi nge mɛ tɔn kurɔ u yari tɔn durɔn min di, nge mɛya tɔn durɔ maa marura tɔn kurɔn min di, adama ye kpuro n kooramɔwa saa Gusunɔn min di.

¹³ I lasabu koowo beɛn tii. N weene tɔn kurɔ u Gusunɔ kana u kun yasa bɔkua? ¹⁴ I ñ yɛ beɛn tii ma sekura tɔn durɔn seri yì n dɛu? ¹⁵ Adama tɔn kurɔn seri yì n dɛu, burara. Ba nùn win seri wɛwa u ka yi dendi nge win sɔnditia. ¹⁶ Adama goo ù n kɪ u ka sun sikirina, na gesi gerumɔ ma beɛe sɔɔ ka Gusunɔn yigbenu sɔɔ sa ñ maa komaru garu mɔ.

Yinnin dĩa domaruginu

(I maa mɛerio Mateu 26:26-29, Maaku 14:22-25, Luku 22:15-20)

¹⁷ Gari yi na kī n bɛɛ yiire mini tɛ, na ñ bɛɛ siaramɔ yi sɔɔ, domi ñ n mɛnnɛ, n ku ra sanɔ gaa ko, n da n gɔɔgɔm mɔwa. ¹⁸ Gbiikaa ba man sɔɔwa ma, ñ n mɛnnɛ, wuunu ganu wāa bɛɛn suunu sɔɔ ni nu ñ nɔɔ tia sāa. Na mi gia wura ma geema. ¹⁹ Domi n ñ koo ko karanaa ya kun wāa bɛɛn suunu sɔɔ, kpa be ba sāa geegibu bu ka sɔɔsira. ²⁰ Wee, ñ n mɛnnɛ i ka dīanu dimɔ, n ñ ka Yinnin domaruginu weenɛ. ²¹ Domi ñ n mɛnna i ka di, baawure ra n sendewa u ka win tiin dīanu di, kpa gɔɔra n gabu mɔ, kpa tam mu n gabu goomɔ. ²² I ñ bɛɛn tiin yenusu mɔ mi i ko di kpa i nɔ? Nge i kī i n Yesun yigberu gemawa, kpa i sāarobu sekuru doke? Mba kon gere. Kon bɛɛ siara? Aawo, na ñ bɛɛ siaramɔ ye sɔɔ.

²³ Domi Yinnin min diya na sɔɔsiru mwa te na bɛɛ wɛ. Na nɛɛ, wɔku tɛ sɔɔ ba Yinni Yesu tɔmbu nɔmu sɔndia u pɛɛ sua, ²⁴ u Gusunɔ siara ma u ye murura. Ma u nɛɛ, yeniwa nen wasi yi ba go bɛɛn sɔ. I n da yeni ko i n ka man yaaye. ²⁵ Mɛya u maa nɔra sua ye ba dim kpa u nɛɛ, nɔra yeniwa Gusunɔn nɔɔ mwɛɛ kpa te u sire ka nen yem. Sanam baamere sɔɔ mɛ i ka ye nɔrumɔ, i n da ko i n ka man yaaye. ²⁶ Domi sanam baamere sɔɔ mɛ i pɛɛ ye dimɔ ma i ka nɔra ye nɔrumɔ, Yinnin gɔɔwa i kparamɔ sere u ka wurama.

²⁷ Yen sɔna wi u Yinnin pɛɛ di, ñ kun mɛ ù n ka win nɔra nɔra, ma u ñ kue nge mɛ n weenɛ u ko, u Yinnin wasi ka win yem torariwa. ²⁸ Ñ n mɛn na, baawure u tii wɛɛri u sere pɛɛ ye di u maa ka sere nɔra ye nɔ. ²⁹ Domi ù n dimɔ ù n nɔrumɔ ù kun tuba ye n sāa Yinnin wasi, u tii taare suammewa win dibu ka nɔru bi sɔɔ. ³⁰ Yen sɔna bɛɛn dabira barɔ, ma dabira kua kpanɔbu, gaba maa gu. ³¹ Sà n tii siri ka gem, ba ñ maa sun sirimɔ. ³² Adama Yinni ù n sun siri, u ra sun sɛɛyasiewa, kpa su ku ra maa taare wa ka handuniagibu sannu.

³³ Yen sã negibu, ì n menna i ka di, i de i maruna.
³⁴ Gõoru tà n goo m̀, u de u gina dīanu di yenuo, kpa b̄een
 menno s̄o i ku ra taare sua. Gari yi yi tie, kon b̄ee yin
 asansi s̄o n̄a n tunuma.

12

Hunde D̄eron k̄enu

¹ T̄e ye n s̄a Hunde D̄eron k̄enun gari, negibu na k̄i i n
 yin gem ȳe. ² I ȳe ma sanam m̄e i ñ Gusun̄o ȳe, ba ra n b̄ee
 gawewa b̄unun yiraō, ni nu ku ra gari gere. ³ Yen s̄ona na
 k̄i i tubu ma goo wi u gari m̀ saa Gusun̄on Hunden min di,
 u ñ gerum̄o ba Yesu b̄rusi. Goo kun maa kp̄e u n̄e Yesu
 s̄a Yinni, ma n kun m̄o saa Hunde D̄eron min di.

⁴ Hunden k̄e b̄ese bwesekawa w̄a, adama Hunde
 turo wiya nu w̄em̄o. ⁵ S̄om b̄ese bwesekawa w̄a,
 adama Yinni turo wiya sa ko ye kua. ⁶ Dam b̄ese
 bwesekawa maa w̄a m̄e t̄onu koo kp̄i u ka s̄omburu
 ko, adama Gusun̄o turo wiya mu t̄ambu kpuro w̄em̄o
 s̄omburu baateren s̄o. ⁷ Ba baawure k̄eru w̄e te ta s̄osim̄o
 ma u Hunde D̄ero m̄o kpa u ka tu dendi t̄ambu kpuron
 arufaanin s̄o. ⁸ Hunde u ra goo k̄eru w̄e u ka t̄ambu bwisi
 k̄e, kpa u goo k̄eru w̄e u ka gari gere ka ȳeru. ⁹ Hunde
 turo wi, u ra goo naane dokebu w̄e, kpa u goo dam w̄e u
 ka bar̄obu bekia. ¹⁰ M̄eya Hunde turo wiya ra maa goo
 s̄om maamaakiginun dam w̄e, kpa u goo k̄eru w̄e u ka
 t̄ambu Gusun̄on gari tusia, kpa u maa goo bwisi w̄e u ka
 Hunden k̄enu ka k̄e ni nu tie wunana. U ra goo bwisi w̄e
 u ka Hunden barum b̄ese bwesekan gari gere, kpa u goo
 bwisi w̄e u ka gari yi tusia. ¹¹ Hunde turo wiya u ye kpuro
 m̀. U baawure k̄e b̄ese bweseka w̄em̄o nge m̄e u k̄i.

Naane dokeobu kpuro

ba s̄a wasi teen doo dooka

¹² Domi Kirisi s̄awa nge wasi tee ka yin doo dooka dabiru. Wasi yi, yi s̄awa tee baa me yi doo dooka dabiru m̄. ¹³ Domi ba sun batemu kuawa ka Hunde turo kpa Yuuba ka t̄n tukobu, yobu ka tii m̄w̄obu, bese kpuro su ka ko wasi tee. Sa maa gbinne ka Hunde turo wi, bese kpuro.

¹⁴ Wasi s̄awa doo dooka dabiru n n̄ m̄ tia. ¹⁵ Baa naasu s̄u n̄ nee, su n̄ s̄a n̄mu, ka me, su n̄ w̄a wasi s̄o? Su w̄awa wasi s̄o. ¹⁶ Baa swaa ȳa n̄ maa nee, ya n̄ s̄a n̄nu, ka me, ya n̄ w̄a wasi s̄o? Ya w̄awa wasi s̄o. ¹⁷ Wasi kpuro ȳi n̄ s̄a n̄ni, am̄na yi koo ka gari n̄. N̄ kun me, yi kpuro ȳi n̄ s̄a swaa, am̄na yi koo ka nuburu n̄. ¹⁸ Adama nge me n̄ s̄a Gusun̄ u doo dooka baayere dokewa wasi s̄o nge me u k̄i. ¹⁹ Ya n̄ koor̄o wasi yi kun doo dooka m̄. ²⁰ Te, wasi s̄a tee adama yi doo dooka dabiru m̄.

²¹ Yen s̄ona n̄ni kun kp̄e yi n̄mu s̄o yi n̄ gen bukata m̄. Wira kun maa kp̄e tu naasu s̄o ta n̄ sin bukata m̄. ²² Adama baa wasin doo dooka ye ya s̄are ya n̄ dam m̄, wasi yen bukata m̄ too. ²³ Ye ya maa sun s̄awe nge ya n̄ beere m̄, sa ye beere w̄em̄. Ye sa n̄ maa kp̄e su s̄osi sa ye wukirim̄. ²⁴ Adama yen ye ya waabu w̄a, ya n̄ wukiribun bukata m̄. Gusun̄ u besen wasi sweena u ka yin gam beere w̄e mi n̄ beere bia. ²⁵ U kuawa kpa wasi yi kun ka karane, adama doo dooka baayere ya n̄ ka yen yensian laakari m̄. ²⁶ Wasin gam m̄ n̄ n̄ni sw̄aru wa, ka mi n̄ tie sanna ba b̄nu m̄. Meya b̄a n̄ maa yin gam siara, ka mi n̄ tie sanna ba nuku dobu b̄nu m̄.

²⁷ T̄e bee kpuro i s̄awa Kirisin wasi, ma been baawure s̄a yin doo dooka. ²⁸ Gbiikaa Gusun̄ u gbia u ḡobu ḡsa Yesun yigberu s̄o, yiruse win s̄m̄bu, itase keu s̄osiobu, yen biru be ba s̄m̄ maamaakiginun dam m̄, ka maa be ba dam m̄ bu ka bar̄bu bekie, ka be ba gabu somim̄, ka be ba t̄mbu kparam̄, ka be ba ka Hunden barum bwese

bweseka gari m̀. ²⁹ N n̄ m̀ be kpuro ba s̄a ḡarobu, n̄ kun m̄ Gusun̄n s̄am̄abu, n̄ kun m̄ keu s̄̄osiobu. N n̄ maa m̀ be kpuro ba dam m̀ bu ka s̄am̄ maamaakiginu ko, ³⁰ n̄ kun m̄ bu ka bar̄abu b̄ekia, n̄ kun m̄ bu ka Hunden barum bwese bweseka gari ko, n̄ kun m̄ bu ka gari yi tusia. ³¹ N̄ n̄ m̄en na, i Hunden k̄̄nu kasuo ni nu b̄ēēe kere.

Kon maa b̄ē swaa s̄̄osi ye ya kpuro kere.

13

K̄iru

¹ Baa n̄ n̄ ka barum bwese bweseka gari m̀ ka mam w̄allun ḡaradoban barum ma na kun t̄onu k̄i, na s̄̄awa nge yankokoru n̄ kun m̄ yangireru te ba soom̄. ² Baa n̄ n̄ Gusun̄n gari gerubun dam m̀, ma na asiri kpuro tuba ka ȳ̄ru kpuro, ma na Gusun̄ naane doke sere kon kp̄i n̄ guunu s̄̄ nu swenȳ, n̄ kun t̄onun k̄iru m̀ na n̄ s̄̄a ḡ̄anu. ³ Baa n̄ n̄ nen dukia kpuro s̄̄arobu w̄̄, baa n̄ n̄ dera ba nen wasi w̄̄̄wa, n̄ kun t̄onun k̄iru m̀ na n̄ are wasi.

⁴ Wi u t̄onu k̄i u ra temane, u ra n̄ maa t̄on geeru m̀, u ku ra n̄ nisinu m̀, u ku ra woo kan̄, u ku ra maa tii sue. ⁵ Wi u t̄onu k̄i u ra n̄ t̄ambun b̄ēēe ȳ̄, u ku ra win tii t̄onan arufaani kasu, u ku ra m̄̄ru ko fuuku, u ku ra maa torarun gari yi win nukur̄. ⁶ Wi u t̄onu k̄i u ku ra ȳ̄eri k̄̄san s̄̄ ma n̄ kun m̀ gem s̄̄. ⁷ Wi u t̄onu k̄i u ra ka kpuro temane. Win naane dokebu ka win ȳ̄iȳ̄bu ka win temanabu bu ku ra kpe.

⁸ Wi u t̄onu k̄i win k̄ira ku ra n̄ n̄̄ru m̀. Gusun̄n gari gerubu bu n̄̄ru m̀, Hunden barum bwese bwesekan gerubu koo kpe, ȳ̄ru ta koo maa kpe. ⁹ Domi besen ȳ̄ru ka besen Gusun̄n gari gerubu, yen gaa kun yiba. ¹⁰ Adama sanam m̄ ye ya yiba ya koo na, sanam meya ye ya kun yiba, ya koo doona.

¹¹ Sanam me na sãa bii, na ra gari gere nge bii, na ra laakari ko nge bii, na ra maa bwisiku nge bii, adama tẽ ye na guro guro kua, na biin daa deri. ¹² Ye sa waamɔ tẽ ya sãare ye sa waamɔ bari bari tasa sɔɔ, adama sɔɔ teeru sa ko ra wa nɔni ka nɔni. Ye na yẽ tẽ ya ñ yiba, adama sɔɔ teeru kon da tubu sãa sãa nge me Gusunɔ u man tuba.

¹³ Tẽ gãanu ita yeniwa ya wãa, yeya naane dokebu, ka yiyɔbu, ka kĩru. Adama kĩra ta kere.

14

Hunde Dɛeron kɛnun gari

¹ Ñ n men na, kĩra n weene i n kasu. I maa Hunden kɛnu kasuo, n mam neere Gusunɔn garin gerubun kɛru. ² Wi u ka Hunden barum gari gerumɔ, n ñ tɔnu u ka gari mɔ, Gusunɔwa u ka gari mɔ, domi goo kun yɛron gari nɔɔmɔ. Gem asirigima u gerumɔ ka Hunde Dɛeron dam. ³ Adama tɔmba, Gusunɔn sɔmɔ u ra ka gari ko. U ra bu tãsisie, kpa u bu dam kɛ, kpa u bu nukuru yemiasia. ⁴ Wi u ka Hunden barum gari mɔ, u win tii tãsisiamɔwa. Adama Gusunɔn sɔmɔ, Yesun yigbera u tãsisiamɔ.

⁵ N ko n man dore beɛ kpuro ñ n ka Hunden barum gari mɔ, adama ye na kĩ n kere, yera i n Gusunɔn gari gerumɔ. Domi wi u Gusunɔn gari gerumɔ u kere wi u Hunden barum bwese bweseka gerumɔ, ma n kun mɔ ù n win gari tusia, kpa u ka Yesun yigberu tãsisia. ⁶ Tẽ, negibu arufaani yerà i ko wa nà n na beɛn mi ka Hunden barum bwese bwesekan gerubu, ma na kun ka sɔɔsiru ne, ñ kun me yɛru, ñ kun me Gusunɔn garin gerubu ñ kun me keu gaa.

⁷ Baa gãa ni nu kun wãaru mɔ nge guuru ka mɔrɔku bà n nu soomɔ, bà kun nu gɔsikiamɔ, amɔna gaba koo ka gia ye nu gerumɔ. ⁸ Wi u maa kɔba soomɔ, ù kun soomɔ dee dee, wara u koo tabun sɔɔru ko. ⁹ Nge meya beɛn gari

yì kun dæere, yi koo kowa kam. ¹⁰ Barum bwese bweseka dabina nu wãa handunia sɔɔ, sari maa mɛ goo kun nɔɔmɔ. ¹¹ Ñ n men na, nà kun barum nɔɔmɔ mɛ ba ka gari mɔ, wi u mu gerumɔ u ko n sãawa tɔn tuko nen mi, kpa nɛ n maa ko tɔn tuko yẽron mi. ¹² Nge mɛya bɛɛ, yèn sɔ̄ i Hunden kẽnu kasu, i kookari koowo i ka nu wa nu n kpã ni nu koo Yesun yigberu tãsisia.

¹³ Yen sɔ̄, n weenɛ wi u ka Hunden barum gari gerumɔ u Gusunɔ̄ kẽru kana te u koo ka gari yi tusia. ¹⁴ Domi nà n kanaru mɔ ka Hunden barum nen hundewa ya kanaru mɔ, adama nen bwisikunu kun wãa te sɔɔ. ¹⁵ Tɛ̄, amɔna kon kɔ. Kon kanaru ko ka nen hunde, kon maa ko ka nen bwisikunu. Kon womu ko ka nen hunde, kon maa ko ka nen bwisikunu. ¹⁶ À n Gusunɔ̄ siara ka hunde tɔna, amɔna naanɛ dokeo diro u koo ka kpĩ u nɛɛ, ami, wunen siarabun sɔ̄. U ñ yẽ ye a gerumɔ. ¹⁷ Baa wunen siarabu bù n wã, bu ñ yẽro tãsisiamɔ.

¹⁸ Na Gusunɔ̄ siara yèn sɔ̄ na ra ka Hunden barum bwese bweseka gari ko n bɛɛ kpuro kere. ¹⁹ Adama Yesun yigberu sɔɔ na kĩru bo n gari nɔɔbu gere ka nen bwisikunu n ka gabu keu sɔ̄si, n kere gari nɔɔɔbun suba wɔkuru (10.000) ka Hunden barum.

²⁰ Nɛgibu i ku maa bwisiku nge bibu. Daa kɔsa sɔɔra n weenɛ i n sãa nge bii wɛɛnu, adama bwisikunu sɔɔ i n sãa tɔn girobu. ²¹ Gusunɔ̄n woodan tireru sɔɔ ba yorua,

“Yinni u nɛɛ, kon de bu nen gari nɔ
be ba barum tukum gerumɔn nɔɔn di,
ka maa sɔɔbun nɔɔ sɔɔn di.

Adama ka mɛ, ba ñ nen gari swaa dakimɔ.”

²² Ñ n men na, Hunden barum bwese bwesekan kẽru ta sãawa yĩreru be ba kun naanɛ doken mi, n ñ mɔ be ba naanɛ doken mi. Adama Gusunɔ̄n gari gerubun kɛra ta

sāa yīreru be ba naane doken mi, n n̄ m̄ be ba kun naane doken mi.

²³ N̄ n̄ men na, Yesun yigberu kpuro t̄a n̄ menna, kpa baawure u n̄ Hunden barum gerubu w̄ari, naane dokeo dirobu n̄ kun m̄e naane doke sarirugibu b̄a n̄ duuma, ba n̄ koo gere bu n̄e i wiirawa? ²⁴ Adama baawure ù n̄ Gusun̄n gari gerum̄, sanam m̄e naane doke sarirugii n̄ kun m̄e naane dokeo diro goo u duuma, win ḡõru ga koo n̄n̄ so, kpa gari yi, yi n̄n̄ siri yi t̄ambu kpuro ba gerum̄. ²⁵ Win bwisiku asiriginu nu koo maa s̄õsira batuma s̄õ, kpa u yiira u Gusun̄ s̄a u n̄e, geema, Gusun̄ u w̄awa been suunu s̄õ.

Yesun yigberun s̄aarun wooda

²⁶ N̄egibu, been baawurewa u k̄eru m̄, googiru womu, googiru tubusianu, googiru s̄õsiru Gusun̄n min di, googiru Hunden barum bwese bwesekan gerubu, googiru maa men tusiabu. Ì n̄ menna, i de i n̄ ye kpuro m̄ ò i ka t̄asisiana. ²⁷ Gabu b̄a n̄ koo ka Hunden barum bwese bweseka gari ko, n̄ weene ba n̄ s̄a t̄ambu yiru n̄ kun m̄e ita t̄ana kpa bu ko tia tia, kpa goo u maa ben gari yi tusia. ²⁸ Adama goo ù kun w̄a mi wi u koo kp̄i u gari yi tusia, i de bu mari menn̄ s̄õ, kpa bu yi ko ka Gusun̄ t̄ana. ²⁹ Ye ya maa s̄a Gusun̄n s̄m̄õbun gari wee. I de ben yiru n̄ kun m̄e ita bu gari ko, kpa be ba tie bu ben gari yi ȳiia. ³⁰ Gusun̄ ù n̄ goo wi u s̄õ menn̄ s̄õ ḡãanu s̄õsi u ka gere, i de wi u gari m̄ ò u mari. ³¹ Domi be kpuro i ko kp̄i i Gusun̄n gari gere tia tia, kpa be kpuro i ka ḡãanu gia kpa i ka dam k̄eru wa. ³² Gusun̄n s̄m̄õbu bu de ba n̄ tii kp̄ia ben k̄eru s̄õ. ³³ Domi Gusun̄ kun bereteke k̄i ma n̄ kun m̄ alafia.

Nge m̄e n̄ s̄a naane dokeobun yigbenu kpuro s̄õ, ³⁴ n̄ weene t̄an kur̄õbu bu mari menn̄ s̄õ. N̄ n̄ weene bu gari gere, adama bu wiru kp̄iyo nge m̄e Gusun̄n wooda ya

gerumə. ³⁵ Bā n kī bu gāanu gia i de bu ben durəbu bikia yenuə, domi bēen sekura tən kurə ù n gari mə mennə səw.

³⁶ Aməna. Bēen min diya Gusunən gari yi gbia yi torua? Nge bēe tənən miya yi tura? ³⁷ Goo ù n tamaa u sāa Gusunən səmə, n̄ kun mē u yīiyə u Hunden kēnu mə, n weenē u wura ma ye na yorumə, Yinnin yiireba. ³⁸ Goo wi u kun yeni wure, i ku ra yēro wura.

³⁹ Yen s̄, nēgibu i kasuo i ka Gusunən gari gere, kpa i ku yina bu ka Hunden barum bwese bweseka gari ko.

⁴⁰ Adama i kpuro koowo dee dee ka bēerē.

15

Kirisin seebu gərin di

¹ Nēgibu na bēe Labaari gea ye yaayasiāmə ye na raa bēe nəw̄sia ma i ye mwa, i maa ȳd ye səw. ² Yen min diya i faaba waamə i n gari yi neni dim dim yi na bēe waasu kua. Ma n kun mē, kama i naanē doke.

³ Domi gari yi yi kpuro kere yiya na bēe nəmu s̄ndia yi n̄en tii na mwa. Yiya mini. Kirisi u gu bēsen toranun s̄ nge mē Gusunən gari gerumə. ⁴ Ba n̄n̄ sika ma u seewa gərin di s̄w̄ itase nge mē Gusunən gari gerumə. ⁵ U win tii Sefa s̄w̄si, yen biru wəkura yiru ye. ⁶ Yen biru u kura mi win bwāaba mēn̄nē b̄n̄ geera n̄era wunəbu (100) kere. Ben dabira wasi ka t̄ē, adama gaba gu. ⁷ Ma u maa win tii Yakəbu s̄w̄si, yen biru gərobu kpuro.

⁸ Dākuru u maa man kure, n̄e wi na s̄a nge wi ba mara suru kun yiba. ⁹ Domi n̄ena na piiburu bo gərobu səw. Na n̄ weenē bu man soku gəro, domi na Gusunən yigberu n̄oni s̄w̄wa. ¹⁰ Adama ka Gusunən duroma na ka s̄a mē na s̄a t̄ē, ma durom mē u man kua mu n̄ kue kam. Na kookari kua n̄ gəro be kpuro kere, adama n̄ n̄ mə n̄en tiiwa na kua ma n̄ kun mə Gusunən durom mē mu ka man wāa. ¹¹ N̄

n men na, gari tee yiya sa waasu mò nε ka be, tee yiya i maa naane doke.

Bεsen seebu gərin di

¹² Tε, bà n Kirisin gari waasu kua ma u seewa gərin di, aməna bεen gaba ka mò gəriba kun seemə. ¹³ Gəribu bà kun seemə, Kirisi kun maa seewe. ¹⁴ Kirisi ù kun seewen na, bεsen waasu kama, bεen naane dokebu maa kama. ¹⁵ Sa maa Gusunə seeda weesugia diiya sanam mε sa gerua ma u Kirisi seeya gərin di, domi ò n sāa gem ma gəriba kun seemə, ò n men na, Gusunə kun maa Kirisi seeye. ¹⁶ Domi gəribu bà kun seemə Kirisi kun maa seewe. ¹⁷ Bà kun maa Kirisi seeye bεen naane dokebu kama, i maa wāa bεen toranu səw gina. ¹⁸ Be ba maa Kirisi naane doke ba ka gu ba kam kuawa. ¹⁹ Ò n wāa teni tənən sōn na sa Kirisi yīiyə, sa sāawa wənwəndobu n tambu kpuro kere.

²⁰ Adama tε, Kirisi u seewa gərin di u kua gbiikoo be ba koo sen suunu səw. ²¹ Domi nge mε gəw na saa tənun min di, nge mεya gəribun seebu maa naamə saa tənun min di. ²² Nge mε tambu kpuro ba gbimə yèn sō ba gbinne ka Adamu, nge mεya ba koo kpuro seeya yèn sō ba gbinna ka Kirisi. ²³ Adama baawure ka win wuura. Gbiikaa Kirisi, yen biru be ba sāa wigibu win naarun sanam. ²⁴ Yen biruwa handunian kpeera koo na. Sanam mεya Kirisi u koo wirugiru ka yiiko ka dam kpuro kam koosia kpa u Gusunə Baaba bandu nəmu səndia. ²⁵ Domi Kirisi u ò koo ko u kun bandu di sere Gusunə u ka nùn win yiberεba kpuro taarea. ²⁶ Gəwəw sāa wεrə dāako wi ba koo kam koosia. ²⁷ Domi ba yorua ba nεε, “Ba dera u kua gāanu kpuron wirugii.” Adama sanam mε u gerua ba dera u kua gāanu kpuron wirugii, n sun yeeri ma wi u dera u kua yen wirugii, u ò wāasi səw. ²⁸ Adama bà n gāanu kpuro Kirisi nəmu səndia, yera wi, Bii, u koo maa tii Gusunə nəmu

səndia, kpa Gusunə wi u nùn gāanu kpuro nəmu səndia, u bandu di kpuron wəllə mam mam.

²⁹ Be ba batemu m̀è gərìbun s̄ə maa ni. Arufaani yerà ya w̄ā mi. Ñ n s̄ā gem ma gərìba kun seemə, mban s̄na ba bu batemu m̀è gərìbun s̄ə. ³⁰ B̄esen tii maa, mban s̄na sa ra n ȳə kari s̄ə saa baayere. ³¹ N̄egibu, baadommawa na ra n w̄ā ḡəən yira s̄ə. Na yeni gerumə yèn s̄ə na woo kanamə b̄een saabu b̄esen Yinni Yesu Kirisi s̄ə. ³² Nà n sanna ka gberun ye Efesu mini n̄en t̄əndun yiikon s̄ə, arufaani yerà na m̄ə. Gərìbu bà kun seemə, ñ n m̄en na, su di kpa su n̄ə domi sia sa ko gbi.

³³ I ku de bu b̄e n̄əni w̄əke. Kpaasi k̄soba ba ra daa gea sanku. ³⁴ I de b̄een laakari gea yu wurama nge m̄e n ween̄, kpa i kookoo k̄susu deri. B̄een gabu ba ñ Gusunə ȳə. Na yeni gerumə ma b̄een sekura.

Seebun wasi kp̄e

³⁵ Goo koo bikia u n̄e, am̄əna ba koo ka gərìbu seeya. Wasi yiren bwesera ba ko n m̄ə. ³⁶ Bwisi sarirugii! À n ḡānun bia duura temə ya ñ kpiimə ma n kun m̄ə ya gu. ³⁷ Ye a duurumə temə, bia t̄ənawa, nge alikama bima, ñ kun m̄e ḡānu ganun bima, n ñ m̄ə kp̄ii p̄tura. ³⁸ Gusunə u bia ye kp̄ii p̄tura w̄emə nge m̄e u k̄i. Bia baayere ya yen kp̄ii p̄tura m̄ə. ³⁹ Ḡā wasinu kpuron yaa kun maa tia. T̄əmbugia n̄enem, yeegia n̄enem, gun̄əsgia n̄enem, sw̄egia maa n̄enem.

⁴⁰ W̄əllun wasi yi w̄ā, handuniagii maa w̄ā. W̄əllun wasi yi yin buram m̄ə, handuniagii maa yin buram m̄ə. ⁴¹ S̄ə u win buram baa m̄ə, suru maa wigim m̄ə ka maa kperi. Kperin tiin buram wunan̄.

⁴² M̄eya n ko n s̄ā sanam m̄e ba koo gərìbu seeya. Bà n wasi sika ḡəḡiia mi, adama bà n yi seeya yi ñ maa gbimə. ⁴³ Bà n yi sika yi ku ra n b̄ere m̄ə, adama bà n yi seeya girima bakagiiya. Bà n yi sika, dam sarirugiiya,

adama bà n yi seeya yi dam mɔ. ⁴⁴ Bà n yi sika wasi bentekera, adama bà n yi seeya yi sãawa hundegii. Domi wasi bentekeru tà n wãa, wasi hundegii maa wãa. ⁴⁵ Nge meya maa ba yorua ba nɛɛ, tɔn gbiikoo Adamu, u kua waso, adama Adamu dãako u sãawa hunde wi u wãaru wɛɛmɔ. ⁴⁶ N ñ mɔ hundegiiya yi gbia yi na. Wasi bentekera ta gbia ta na, yen biru hundegii. ⁴⁷ Ba tɔn gbiikoo mɔma ka tem, ma u kua temgii. Tɔnu yiruse u nawa wɔllun di. ⁴⁸ Nge mɛ temgii gbiikoo u sãa, meya maa temgibu kpuro ba sãa. Nge mɛ wɔllugii u maa sãa meya maa wɔllugibu kpuro ba sãa. ⁴⁹ Nge mɛ sa ka temgii weenɛ, nge meya sa ko maa ka wɔllugii weena.

⁵⁰ Nɛgibu yeniwa na gerumɔ, ma ye ya yaa ka yem mɔ, ya ñ kpɛ̃ yu bɔnu wa mi Gusunɔ u bandu swii. Ye ya maa sãa gɔɔgia ya ñ kpɛ̃ ya n wãaru te ta ku ra kpe mɔ.

⁵¹ Asirin gari wee, na bɛɛ sɔɔmɔ. N ñ mɔ bɛsɛ kpurowa sa ko gbi, adama ba koo bɛsɛ kpuro kɔsi ⁵² yande, nɔni kpaki teeru sɔɔ sanam mɛ kɔbi dãaka ya koo swi. Domi ya koo swi kpa bu gɔribu seeya bu ku maa ka gbi, kpa bɛsɛ su maa kɔsi. ⁵³ Domi wasi yi yi ra sankire, yi ñ koo ko yi kun kɔsa yi yi ku ra sankire. Yi yi maa sãa gɔɔgii, yi ñ koo ko yi kun kɔsa yi yi ku ra gbi. ⁵⁴ Tɛ̃ yi yi ra sankire yì n kɔsa yi yi ku ra sankire, gɔɔgii yì n maa kɔsa yi yi ku ra gbi, yera ye ba yorua ya koo koora ye ba nɛɛ, “U dera gɔɔ kpa, ma nasara sina.”

⁵⁵ “Gɔɔ, mana wunen nasara wãa.

Gɔɔ, mana wunen sɔsɔ dɛɛgira wãa.”

⁵⁶ Gɔɔn sɔsɔ dɛɛgira toraru, torarun dam maa sãawa wooda. ⁵⁷ Yen sɔ̃, su Gusunɔ siara wi u sun nasara wɛɛmɔ saa Yesu Kirisi bɛsen Yinnin min di.

⁵⁸ Ñ n mɛn na kɔnasibu, i yɔ̃ro dim dim ka temanabu, i n hania mɔ Yinnin sɔmburu sɔɔ baadomma kpa i n yɛ̃ ma sɔmbu te i Yinni kuamme ta ñ kam mɔ.

16

Gobi sɔkubu

naane dokeobun sɔ

¹ Tɛ, gobin gari yi ba sɔkumɔ naane dokeobun sɔ. N weene i ko nge me na Yesun yigbenu sɔɔwa Galatiɔ. ² Alusuma baayeren tɔɔ gbiikuru i de baawure u gobi gee yi nenem, nge me win waara ne, kpa i ku de sanam me na tunuma i sere gobi sɔke. ³ Na n na kon ton be i gɔsa gari Yerusalemuɔ ka been keɔru ka tire ni nu koo bu tusia. ⁴ N n maa kua n ka da nen tii, kon ka bu da.

Ye Pɔlu ki u ko

⁵ Na n Masedoni beram da, kon na been mi, domi na n kon ko na kun Masedoni de. ⁶ Kon sɔɔ meɛru ko been mi, a ku tuba, kpuran sanam kpuro. Yen biru kpa i man noma ke nen sanum sɔɔ mi na dɔɔ kpuro. ⁷ Na n ki n bee wa barara te na n sarɔ, adama Yinni u n wura, na yiyyɔ kon na n ka bee sina sɔɔ meɛru.

⁸ Adama ko na n wa Efesu mini gina sere Pantikotin tɔru. ⁹ Domi na ayeru mɔ mini n ka sɔm bakaru ko te ta koo arufaani ko. Yiberɛba ba maa dabi.

¹⁰ Timote u n na been mi i de i nun dam koosia ka beere, domi u Yinnin sɔmburu mɔwa nge me na mɔ. ¹¹ Yen sɔ, i ku de goo u nun gem, adama i nun somiɔ win sanum sɔɔ u ka na nen mi ka alafia, domi sa nun mara ne ka besegibu sannu.

¹² Adama ye n sa besegii Apolon gari, non dabira na ra nun dam ke u ka na u bee bera ka besegibu gabu sannu, adama u n ki u na gina. U n ayeru wa, u koo na.

Yiire daakibu ka tabiribu

¹³ I n tii se, i yɔro dim dim naane dokebu sɔɔ. I n wɔrugɔru sa kpa i n dam mɔ. ¹⁴ Kpuro ye i mɔ, i ye koowo ka kiru.

¹⁵ I Setefani yē ka win yenugibu, ma beya ba sāa tən gbiikobu Geresi sɔɔ be ba naane doke, ba maa tii wē bu ka naane dokeobu nɔɔri. Nɛgibu na bɛɛ kanamɔ, ¹⁶ i tən ben bweseru wiru kpīyɔ ka baawure wi u sɔmbu te mɔ ka hania.

¹⁷ Na nuku dobu mɔ Setefani ka Fɔɔtunatu ka Akaikun naarun sɔ, domi bɛɛn sariru ba man kua ye i ko raa ko.

¹⁸ Ba maa nen nukuru yemiasia ka bɛɛgiru sannu. N weene i tən ben bweseru takaru ko.

¹⁹ Yesun yigbenu Asi sɔɔ nu bɛɛ tɔbura. Akilasi ka Pisisila ka maa Yesun yigberu te ta ra mɛnɛ ben yenuɔ, ba bɛɛ tɔbura gem gem Yinni sɔɔ. ²⁰ Naane dokeobu kpuro ba bɛɛ tɔbura.

I tɔbirinɔ ka kīru.

²¹ Nɛ Pɔlu, na bɛɛ tɔbura ka nen tiin yora.

²² Baawure wi u kun Yinni kī, u bɔri wa.

Maranata. Yen tubusiana, Yinni, a na.

²³ Yinni Yesun durom mu n wāa ka bɛɛ.

²⁴ Nen kīru ta wāa ka bɛɛ kpuro Kirisi Yesu sɔɔ. Ami.

Bibeli Gusunɔn Gari

The Holy Bible in the Baatonum language of Benin, also called the Bariba language

copyright © 2013 SIM

Language: Bariba (Baatonum)

Translation by: SIM International

Bariba, Bibeli Gusunɔn Gari

This translation, published by the UEED/SIM au Benin, was published in 1996.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 27 Sep 2019 from source files dated 26 Jun 2019

00601790-b883-5da1-83f2-d05a7fa289a8